

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 10Asan/2/2019
Identifikačné číslo spisu: 2016200410
Dátum vydania rozhodnutia: 11.12.2019
Meno a priezvisko: JUDr. Jana Hatalová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:2016200410.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Hatalovej, PhD. a členov senátu JUDr. Eleny Berthotyovej, PhD. a JUDr. Igora Belka, v právnej veci žalobcu: O. L., O. XXX/XX, XXX XX J., právne zastúpeného advokátkou JUDr. Janou Hreňovou, AK so sídlom v Bratislave, Krížna 14, proti žalovanému (sťažovateľovi): Slovenská obchodná inšpekcia, Ústredný inšpektorát Slovenskej obchodnej inšpekcie, Prievozská 32, Bratislava, o preskúmanie zákonnosti postupu a rozhodnutia žalovaného č. SK/0587/99/2015 zo dňa 19.04.2016, o kasačnej sťažnosti sťažovateľa proti právoplatnému rozsudku Krajského súdu v Trnave č. k. 20S/66/2016-75 zo dňa 15.11.2017, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky kasačnú sťažnosť z a m i e t a .

Žalobcovi p r i z n á v a nárok na náhradu trov kasačného konania.

Odôvodnenie

1. Krajský súd v Trnave rozsudkom č. k. 20S/66/2016 - 75 z 15.11.2017 podľa ustanovenia § 191 ods. 1 písm. d/ a písm. e/ zákona č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok (ďalej len „S.s.p.“) zrušil rozhodnutie žalovaného č. SK/0587/99/2015 z 19.04.2016 a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Žalobcovi priznal nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu.

2. Žalovaný rozhodnutím č. SK/0587/99/2015 z 19.04.2016 zmenil rozhodnutie Inšpektorátu Slovenskej obchodnej inšpekcie so sídlom v Trnave č. EN/0248/02/2015 z 03.08.2015, ktorým bola žalobcovi podľa § 19 ods. 1 písm. d) bod 5 zákona č. 251/2012 Z.z. o energetike a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 251/2012 Z.z.“) uložená pokuta vo výške 1 500,-eur za neoprávnený odber plynu, nakoľko bol u odberateľa plynu v domácnosti zistený odber plynu meraný určeným meradlom, na ktorom bolo porušené zabezpečenie proti neoprávnenej manipulácii v zmysle § 82 ods.1 písm. d) zákona č. 251/2012 Z.z., keďže pri kontrole vykonanej dňa 10.06.2015 bolo zistené, že žalobca na odbornom mieste č. XXXXXXXXXXXX, adresa O.T. XXX/XX, J., v presne nezistenom čase od 19.04.2013 do 25.02.2014 sám alebo za pomoci iných osôb vykonal neoprávnený zásah do overovacej a zabezpečovacej značky plynomeru č. XXXXXXXXXXXX tým spôsobom, že

poškodil - odstránil obidva zaisťovacie prvky plomby. Zmena rozhodnutia odvolacím orgánom spočívala v nahradení konštatovania prvostupňového správneho orgánu, že žalobca sám alebo za pomoci iných osôb vykonal neoprávnený zásah do overovacej a zabezpečovacej značky plynomeru konštatovaním, že „bol vykonaný neoprávnený zásah do overovacej a zabezpečovacej značky plynomeru č. XXXXXXXXXXXX tým spôsobom, že boli poškodené - odstránené obidva zaisťovacie prvky plomby.

3. V odôvodnení napadnutého rozhodnutia žalovaný uviedol, že v odvolacom konaní bol zistený dôvod na zmenu prvoinštančného rozhodnutia, preto v novom rozhodnutí odstránil nedostatok týkajúci sa určitosti a zrozumiteľnosti výroku rozhodnutia, pričom nezistil dôvod na zmenu právnej kvalifikácie, zrušenie napadnutého rozhodnutia ani prehodnotenie výšky uloženej pokuty. Konštatoval, že v danej veci bol skutkový stav dostatočne zistený a tento bol správne posúdený. U žalobcu bolo preukázané, že odoberal plyn určeným meradlom, na ktorom bolo porušené zabezpečenie proti neoprávnenej manipulácii, pričom žalovaný poukázal na záver znalca, ktorý „optickým skúmaním plomby zistil poškodenie - odstránenie obidvoch zaisťovacích prvkov plomby“. Žalovaný poukázal na to, že pre porušenie § 82 ods. 1 písm. d) zákona č. 251/2012 Z.z. postačuje samotný odber plynu meraný určeným meradlom, na ktorom bolo porušené zabezpečenie proti neoprávnenej manipulácii, bez ohľadu na to, kto toto zabezpečenie porušil. Výšku uloženej pokuty považoval žalovaný za adekvátnu zistenému protiprávnemu stavu, charakteru a rozsahu porušenia zákona.

4. Krajský súd v odôvodnení napadnutého rozsudku konštatoval, že nezistil relevantnosť spotrebiteľského charakteru zmluvného vzťahu odberateľ - dodávateľ plynu v súvislosti s posudzovaním charakteru zodpovednosti odberateľa za neoprávnený odber plynu v správnom konaní. Postup a rozhodovanie správneho orgánu v konaní o správnom delikte sa riadi výlučne ustanoveniami verejného práva, výklad ktorých nie je možné prispôbovať všeobecnej požiadavke ochrany spotrebiteľa v zmluvných vzťahoch.

5. V ďalšom poznamenal, že bolo potrebné sa stotožniť s námietkami žalobcu, týkajúcimi sa nepreskúmateľnosti rozhodnutia a nedostatočného zistenia skutkového stavu rozhodujúceho správnymi orgánmi. Takisto sa žalovaný, ktorý preformuloval výrok prvostupňového rozhodnutia, v odôvodnení svojho rozhodnutia žiadnym spôsobom nevysporiadal s nie zjavne nerelevantnou námietkou žalobcu - odvolateľa, týkajúcou sa absencie povinnosti odberateľa plynu zakotvenej v ustanovení § 82 ods. 1 písm. d) zákona č. 251/2012 Z.z.

6. V predmetnej veci podľa názoru krajského súdu zákon v ustanovení § 91 ods. 1 písm. d) bod 5, ktorý správny orgán aplikoval, upravuje uloženie pokuty vo výške od 100 eur do 30 000 eur za porušenie povinnosti (okrem inej) podľa § 82. Samotné ustanovenie § 82 však upravuje a odberateľovi ukladá iba povinnosť uvedenú v jeho odseku 2 - povinnosť uhradiť dodávateľovi, prípadne iným subjektom špecifikovaným v ustanovení, skutočne vzniknutú škodu, ak pri neoprávnenom odbere vznikla. Odsek 1 definuje neoprávnený odber plynu ako odber bez uzavretej zmluvy, odber nemeraného plynu, bez určeného meradla alebo s určeným meradlom, ktoré v dôsledku neoprávneného zásahu odberateľa nezaznamenáva alebo nesprávne zaznamenáva odber plynu, odber meraný určeným meradlom, na ktorom bolo porušené zabezpečenie proti neoprávnenej manipulácii, alebo určeným meradlom, ktoré nebolo namontované prevádzkovateľom siete (písm. d), atď. V súvislosti s neoprávneným odberom odberateľovi neukladá žiadne povinnosti a tieto ako porušené žalobcom vo výroku svojho rozhodnutia neidentifikuje ani rozhodnutie žalovaného, či jemu predchádzajúce rozhodnutie inšpektorátu Trnava.

7. Pokiaľ ide o odôvodnenie rozhodnutia o uložení pokuty za neoprávnený odber plynu podľa názoru krajského súdu z rozhodnutia žalovaného nie je zrejmé, či správny orgán napriek zneniu výrokovej časti rozhodnutia sankciu uložil za porušenie určitej povinnosti alebo naopak, napriek zneniu ustanovenia § 91 ods. 1 písm. d) bod 5 upravujúceho pokutu za porušenie povinnosti sankciu uložil za konanie, ktoré ako porušenie povinnosti zákonom nie je definované, akým výkladom a akými úvahami sa pritom spravoval. Skutočnosť, že ide o administratívne trestanie spravujúce sa primerane špecifickému charakteru tohto konania zásadami ukladania trestov v trestnom konaní, kladie zvýšené požiadavky nielen na identifikáciu sankcionovania konania (nekonania) vo výrokovej časti rozhodnutia a presvedčivosť vysvetlenia, akým

postupom bolo protiprávne konanie zistené, ale aj na zdôvodnenie práve uloženej sankcie z hľadiska jej druhu a výšky, pri ktorej (výške pokuty) rozhodujúci orgán podľa § 91 ods. 5 prihliada najmä na závažnosť, spôsob, čas trvania a možné následky porušenia povinnosti.

8. Ustálil, že v danom prípade správne orgány oboch stupňov v odôvodnení svojich rozhodnutí v súvislosti s rozhodovaním o výške pokuty zrozumiteľne identifikovali iba spôsob porušenia povinnosti (?), ktorý zohľadňovali, hoci aj tento je v ich rozhodnutiach rozdielny (v prípade žalovaného ide o konštatovanie, že došlo k poškodeniu - odstráneniu zaist'ovacieho prvku plomby, v prípade prvostupňového orgánu, že účastník konania sám alebo za pomoci iných osôb porušil pôvodné zabezpečenie proti neoprávnenej manipulácii - odstránil oba zaist'ovacie prvky plomby). Hoci oba rozhodujúce orgány konštatovali zohľadnenie aj závažnosti protiprávneho konania a jeho možný následok, neuviedli, aký stupeň závažnosti, z akých okolností a na základe akých úvah hodnotili, a v prípade následku iba žalovaný upresnil, že ním je škoda spôsobená vlastníkovi a prevádzkovateľovi distribučnej siete, rozsah a charakter ktorej neuviedol, preto nie je zrejmé, či mal na mysli škodu na meradle, hodnotu neoprávnene odobratého plynu alebo niečo iné. Odhliadnuc už od skutočnosti, že žalovaný ako odvolací orgán v obsahu svojho rozhodnutia bez bližšieho zdôvodnenia „upresnil opis zisteného skutkového stavu a odstránil nedostatok týkajúci sa určitosti a zrozumiteľnosti rozhodnutia“ tak, že sankcia za neoprávnený odber spôsobený zavineným konaním žalobcu (vykonaním neoprávneného zásahu do overovacej a zabezpečovacej značky plynomeru, poškodením - odstránením oboch zaist'ovacích prvkov plomby) preformuloval na sankciu za neoprávnený odber definovaný objektívnym stavom (odber meradlom, na ktorom bol vykonaný zásah do overovacej a zabezpečovacej značky plynomeru), v odôvodnení svojho rozhodnutia sa žiadnym spôsobom nevysporiadal s nie zjavne nerelevantnou námietkou odvolateľa, týkajúcou sa absencie povinnosti odberateľa plynu zakotvenej v ustanovení § 82 ods.1 písm. d) zákona č. 251/2012 Z.z. V tejto súvislosti súd považoval za potrebné uviesť, že správnym deliktom nemôže byť akékoľvek porušenie práva, ale porušenie práva musí byť protiprávne konanie, a to aj vtedy keď zákon nevyžaduje zavinenie, ale predpokladá objektívnu zodpovednosť. Analógia v správnom trestaní v neprospech páchatel'a je vylúčená. Pokiaľ sa vyskytnú po vykonaní dôkazov pochybnosti je nutné rozhodnúť v prospech fyzickej osoby alebo právnickej osoby (tzv. pravidlo in dubio pro reo). Znamená to, že porušenie alebo nesplnenie právnej povinnosti stanovenej zákonom alebo na jeho základe musí byť na základe protiprávneho konania, resp. nekonania. Ak teda nie je naplnený pojmový znak protiprávnosti, nie je možné uplatňovať zodpovednosť za konanie, ktoré sa po formálnej stránke podobá správnomu deliktu. V predmetnej veci postup správnych orgánov bol zmätočný, z ich strany nebolo skúmané, či žalobca svojim konaním naplnil skutkovú podstatu správneho deliktu podľa § 82 ods. 1 písm. d) zákona č. 251/2012 Z.z., napriek tomu, že prvostupňový správny orgán začal podľa tohto ustanovenia posudzovať predmetnú vec. Znamená to, že rozhodnutie žalovaného bolo vydané na základe nedostatočne zisteného skutkového stavu veci, keďže správne orgány sa nezaoberali žalobcom namietanými skutočnosťami. Za tohto stavu je preto potrebné považovať rozhodnutie žalovaného za nepreskúmateľné pre nezrozumiteľnosť alebo nedostatok dôvodov a taktiež aj zistenie skutkového stavu zo strany správnych orgánov bolo nedostačujúce na riadne posúdenie veci.

9. V súlade s právnym názorom žalobcu samotný záver správneho orgánu o neoprávnenom odbere plynu je z dôvodu nedostatočne zisteného skutkového stavu veci minimálne predčasným. Vychádza zo záverov znaleckého posudku č. 167/PL-2014, podľa ktorých znalec optickým skúmaním povrchu plomby zistil poškodenie - odstránenie obidvoch zaist'ovacích prvkov plomby. Podľa textu posudku poškodenie - odstránenie zaist'ovacieho prvku plomby umožňuje jej demontáž pri použití pomerne malej sily. Zákon bližšie nešpecifikuje, čo považuje za porušenie zabezpečenia meradla proti neoprávnenej manipulácii, ktoré je možné považovať za neoprávnený odber, je však logické, že za takéto porušenie v súvislosti s „neoprávneným odberom“ je dôvodné považovať iba porušenie, ktoré smeruje k odstráneniu prekážky v prístupe do technológie meradla a umožneniu ovplyvňovania zaznamenávania (merania) spotreby plynu, ako to súdnou praxou bolo ustálené aj v súvislosti s posudzovaním nárokov dodávateľa na náhradu škody spôsobenej neoprávneným odberom plynu. Za takéto by nemalo byť považované napr. porušenie drobné, nemajúce akýkoľvek vplyv na funkčnosť plomby, odberateľom aj pri zachovaní patričnej ostražitosti ťažko rozpoznateľné, ktoré môže byť prípadne aj následkom nesprávnej inštalácie

plomby a pod.

10. Ako uviedol na záver krajský súd v odôvodnení svojho rozsudku, skutočnosť znaleckého posudku v danom prípade neumožňuje jednoznačné zodpovedanie všetkých otázok majúcich vplyv na zodpovednosť žalobcu a vytvorenie úsudku o tom, aký zaisťovací prvok plomby bol odstránený, z koľkých zaisťovacích prvkov, či jeho odstránenie bez ďalšieho umožňuje nepozorovateľné odstránenie plomby (podľa posudku znalec síce plombu demontoval pri použití pomerne malej sily, ale pri demontáži plombu poškodil) a tým aj vstup do meradla a ovplyvnenie jeho činnosti, či išlo o nedostatok plomby viditeľný bez použitia špeciálnych prostriedkov pozorovania, aký mohol byť mechanizmus odstránenie zaisťovacieho prvku plomby, či tento jej nedostatok mal znaky úmyselného zásahu alebo môže byť následkom nesprávnej inštalácie plomby, či dokonca následkom výrobnnej vady, ktorá sa prejavila až po inštalácii a podobne. Konštatoval, že na základe optického skúmania mohol predpokladať, že sporný odtlačok čeluste plombovacích klieští a kontrolný odtlačok mohli byť vytvorené čelust'ou toho istého nástroja.

11. Rozsudok napadol sťažovateľ kasačnou sťažnosťou z dôvodu, že krajský súd pri rozhodovaní porušil zákon tým, že rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 440 ods. 1 písm. g/ S.s.p.) a tiež tým, že sa odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe kasačného súdu (§ 440 ods. 1 písm. k) S.s.p.).

12. Namietal, že krajský súd vydal čo do výroku rozhodnutia totožné rozhodnutia, avšak s rôznymi odôvodneniami v skutkovo podobných prípadoch - neoprávnený odber plynu. V tomto predmetnom prípade už krajský súd nedôvodí, že hlavným dôvodom na zrušenie rozhodnutia a vrátenie veci žalovanému na ďalšie konanie je možná subjektívna zodpovednosť účastníkov konania, ktorú žalovaný napádal vo svojich predchádzajúcich kasačných sťažnostiach - napr. voči rozsudku Krajského súdu v Trnave sp. zn. 44Sa/12/2016-29. Argumentoval tým, že žalobcovi bola uložená pokuta na základe § 82 ods. 1 písm. d) zákona č. 251/2012 Z.z., pričom podľa názoru súdu uvedený paragraf neukladá účastníkovi konania neodoberať neoprávnene plyn.

13. Sťažovateľ uviedol, že § 91 ods. 1 písm. d) zákona č. 251/2012 Z.z. taxatívne uvádza § 82, pričom odkazuje na celý paragraf, preto nemožno súhlasiť so záverom, že iba nesplnenie následnej povinnosti (podľa § 82 ods. 2) možno vnímať ako porušenie § 82 v zmysle § 91 ods. 1 písm. d) zákona č. 251/2012 Z.z.

14. Sťažovateľ sa nestotožnil s argumentáciou krajského súdu, že správny orgán rozhodol o porušení § 82 ods. 1 písm. d) zákona č. 251/2012 Z.z. len z toho titulu, že neprejavil vôľu dostatočným spôsobom zisťovať skutkový stav veci, t. j. aj zavinenie odberateľa, ako zodpovednostný prvok, resp., že s okolnosťou zodpovednosti sa správne orgány v obsahu svojich rozhodnutí nevysporiadali. Uviedol, že v šetrenej veci nebolo sporné, či meradlo zaznamenáva správne, alebo či vôbec zaznamenáva spotrebu plynu; podstatnou otázkou bolo vyriešiť, či bol alebo nebol poškodený zabezpečovací prvok plomby určeného meradla, pričom už správny orgán na prvom stupni mal skutkový stav za preukázaný na základe vykonaného znaleckého skúmania, ktorým bolo zistené poškodenie - odstránenie obidvoch zaisťovacích prvkov plomby určeného meradla, v dôsledku čoho bola overovacia/zabezpečovacia značka mechanicky poškodená. Za takto zisteného skutkového stavu správne orgány neboli povinné skúmať zavinenie páchatel'a správneho deliktu - žalobcu, nakoľko sa tu uplatňuje princíp objektívnej zodpovednosti. Obdobný prípad judikovali aj sudy: (napr. Krajský súd v Trenčíne rozhodnutím sp. zn. 16Cob/86/2014 z 20.05.2014; NS SR rozhodnutiami sp. zn. 1Cdo/107/2008 z 27.10.2009, sp. zn. 3Cdo/99/2012 z 12.03.2015. Sťažovateľovi preto nie je zrejmé, kedy, akým spôsobom a na základe akých skutočností nastal zlom v ustálenej rozhodovacej praxi krajských súdov.

15. Sťažovateľ v ďalšom uviedol, že v zmysle jednotnosti konania platí upravený výrok odvolacieho orgánu, a to: „že došlo k poškodeniu - odstráneniu zaisťovacieho prvku plomby;“, pričom k uvedenej zmene odvolací orgán pristúpil práve v dôsledku otázky zodpovednosti, keď sa odvolaciemu orgánu, rovnako ako prvostupňovému správne orgánu a orgánom činným v trestnom konaní nepodarilo

preukázať subjektívnu zodpovednosť účastníka konania a odvolací orgán len pristúpil k zosúladieniu zisteného skutkového stavu s výrokom vydaného rozhodnutia.

16. Sťažovateľ konštatoval, že pri odôvodňovaní výšky sankcie zohľadnil spôsob spáchania iného správneho deliktu (v rámci dostupných možností), čas trvania porušenia povinnosti, závažnosť a možný následok porušenia povinnosti (aspoň v určitom rozsahu); tiež poukázal na objektívny charakter konštrukcie zodpovednosti za spáchaný iný správny delikt a samotné zjavné nedodržanie zákazu ustanovené v zákone č. 251/2012 Z.z. Zároveň pri zdôvodňovaní výšky postihu pri tomto druhu iného správneho deliktu mal za nevyhnutné poukázať na skutočnosť, že jeho skutková podstata umožňuje pod predmetné ustanovenie zákona subsumovať viacero druhov konaní, avšak presný priebeh a charakter skutku je časovo nezistiteľný z objektívnych príčin. Tak tomu bolo aj v šetrenom prípade, keď správny orgán na prvom stupni, ani sám sťažovateľ nedisponovali presným priebehom skutku, ktorým došlo k naplneniu skutkovej podstaty § 82 ods. 1 písm. d) zákona č. 251/2012 Z.z.

17. Sťažovateľ uviedol, že aj napriek prekážkam spočívajúcim v objektívnych dôvodoch a nie v nedbalosti a zanedbaní povinnosti presne zistiť skutkový stav veci, zotráva na svojom názore, že žalobca sa dopustil iného správneho deliktu podľa § 82 ods. 1 písm. d) zákona č. 251/2012 Z.z., a preto musí niesť za takéto porušenie povinnosti následky. Predmetný zákon sa pritom riadi princípom, na základe ktorého sťažovateľ uloží pokutu v každom prípade porušenia povinnosti. Preto sťažovateľ poukázal na možnosť krajského súdu využiť moderačné právo v zmysle § 198 ods. 1 písm. a) S.s.p.

18. Žalobca vo vyjadrení ku kasačnej sťažnosti uviedol, že dôvody kasačnej sťažnosti nie sú vymedzené v súlade s § 440 ods. 2 S.s.p., pretože z kasačnej sťažnosti nie je možné zistiť, v čom spočíva nesprávnosť právneho posúdenia správneho súdu. Kasačná sťažnosť tiež nie je ničím odôvodnená v tom smere, prečo by malo dôjsť podľa sťažovateľa k nesprávnemu právnemu posúdeniu § 191 ods. 1 písm. d) a e) S.s.p. zo strany správneho súdu. Napadnuté rozhodnutie krajského súdu považoval za správne, a to aj vo výroku a aj v jeho odôvodnení.

19. Poznamenal, že zo znenia § 82 ods. 1 písm. d) zákona č. 251/2012 Z.z. vyplýva, že tento pokrýva výsledok konania (bolo porušené zabezpečenie proti neoprávnenej manipulácii), a nie konanie samotné. Len v prípade, ak by toto ustanovenie pokrývalo samotné konanie, ktoré by bolo týmto ustanovením zakázané, len v tomto prípade by bolo možné hovoriť o tom, že došlo k porušeniu takéhoto zákazu a tým k porušeniu povinnosti, za ktoré možno uložiť pokutu. Samotné konanie porušujúce zabezpečenie proti neoprávnenej manipulácii je zakázané, a tým protiprávne, nie ustanovením § 82 ods. 1 písm. d) zákona č. 251/2012 Z.z., ale ustanovením § 76 ods. 11 tohto zákona, v ktorom je uvedený jasný odkaz akéhokoľvek zásahu odberateľa do meradla, pričom porušením tohto zákazu je naplnená skutková podstata správneho deliktu podľa § 91 ods. 1 písm. c) zákona č. 251/2012 Z.z.

20. Žalobca uviedol, že je otázkou právneho posúdenia, či konanie porušujúce zabezpečenie proti neoprávnenej manipulácii je priestupkom podľa § 50 zákona č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov alebo správnym deliktom podľa § 91 ods. 1 písm. c) v spojení s § 76 ods. 11 zákona č. 251/2012 Z.z. Podľa názoru žalobcu, ak sa odberateľ dopustí takéhoto konania, ide o správny delikt, a ak sa takéhoto konania dopustí iná osoba ako odberateľ, ide o priestupok. V každom prípade bude dôležité zistiť, kto sa uvedeného konania dopustil. Podľa jeho názoru sa má vo veci uplatňovať princíp subjektívnej zodpovednosti, t. j. správny orgán musí skúmať zavinenie.

21. Konštatoval, že zmenou prvostupňového rozhodnutia, ktorú vykonal žalovaný, pričom túto zmenu nijakým spôsobom nezohľadnil vo výške pokuty, došlo podľa názoru žalobcu k porušeniu totožnosti skutku. Z formulácie skutku musí byť zrejmé naplnenie všetkých znakov skutkovej podstaty správneho deliktu.

22. Žalobca vyjadril súhlas so záverom správneho súdu, podľa ktorého žalovaný nedostatočne zistil skutkový stav veci. Svoje rozhodnutie oprel o jediný dôkaz - znalecký posudok č. 167/PL-2014 zo dňa 24.03.2014, ktorý nebol vypracovaný znalcom ustanoveným sťažovateľom podľa § 36 Správneho

poriadku, ale jedná sa o znalecký posudok objednaný (ešte pred správnym konaním) obchodnou spoločnosťou SPP - distribúcia, a.s. pre jej iné potreby. Žalobca nemal možnosť participovať na znaleckom dokazovaní, nemal možnosť klásť znalcovi otázky a rovnako aj sťažovateľ žiadnym spôsobom neparticipoval na znaleckom dokazovaní. Sťažovateľ však závery znalca uvedené v znaleckom posudku nekriticky bez ďalšieho prevzal a postavil na nich svoje rozhodnutie.

23. Uviedol, že trvá na tom, že sťažovateľ pri ukladaní pokuty postupoval v rozpore s § 91 ods. 5 zákona č. 251/2012 Z.z., pretože výšku pokuty smerom ku kritériám uvedeným v tomto ustanovení riadne neodôvodnil. Absencia zdôvodnenia uvedených kritérií pre výšku uloženej pokuty v prípade, keď zákon pripúšťa rozpätie sankcie, je podľa žalobcu dôvodom pre zrušenie rozhodnutia správneho orgánu pre jeho nepreskúmateľnosť. Žalobca dodal, že ak by sa pripustil svojvoľný a arbitrárny prístup sťažovateľa, podľa ktorého adresátovi rozhodnutia nemusia byť presne známe dôvody uloženia konkrétnej výšky pokuty, popreli by sa princípy právneho štátu a rezignovalo by sa na povinnosť vyžadovať od správneho orgánu plnenie jeho základných povinností vyplývajúcich z jeho postavenia.

24. Taktiež mal za to, že nie je naplnený kasačný dôvod podľa § 440 ods. 1 písm. h) S.s.p., a to najmä z toho dôvodu, že ustálená rozhodovacia prax kasačného súdu týkajúca sa znakov správneho deliktu podľa § 91 ods. 1 písm. d) bod 5 v spojení s § 82 zákona č. 251/2012 Z.z. neexistuje, a preto sa od nej správny súd ani nemohol odkloniť.

25. Vzhľadom na uvedené žalobca žiadal Najvyšší súd Slovenskej republiky, aby kasačnú sťažnosť zamietol a priznal žalobcovi voči sťažovateľovi právo na úplnú náhradu trov kasačného konania.

26. Senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky konajúci ako kasačný súd (§ 438 ods. 2 S.s.p.) predovšetkým postupom podľa § 452 ods. 1 v spojení s § 439 S.s.p. preskúmal prípustnosť kasačnej sťažnosti a z toho vyplývajúce možné dôvody jej odmietnutia. Po zistení, že kasačnú sťažnosť podal sťažovateľ včas (§ 443 ods. 1 S.s.p.), je prípustná (§ 439 S.s.p.) a bola podaná oprávneným subjektom (§ 442 ods. 1 S.s.p.), preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu spolu s konaním, ktoré predchádzalo jeho vydaniu a jednomyseľne (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch) dospel k záveru, že kasačnú sťažnosť je potrebné ako nedôvodnú zamietnuť. Rozhodol bez nariadenia pojednávania (§ 455 S.s.p.) s tým, že deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky. Rozsudok bol verejne vyhlásený dňa 11. decembra 2019 (§ 137 ods. 4 v spojení s § 452 ods. 1 S.s.p.)

27. Predmetom kasačnej sťažnosti bol rozsudok krajského súdu, ktorým zrušil rozhodnutie sťažovateľa, ktorým sťažovateľ v časti zmenil rozhodnutie orgánu verejnej správy prvej inštancie, a vec mu vrátil na ďalšie konanie, a preto primárne v medziach kasačnej sťažnosti Najvyšší súd Slovenskej republiky ako kasačný súd preskúmal rozsudok krajského súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, pričom v rámci kasačného konania skúmal aj napadnuté rozhodnutie sťažovateľa a orgánu verejnej správy prvej inštancie, najmä z toho pohľadu, či kasačné námietky sťažovateľa sú spôsobilé spochybníť vecnú správnosť napadnutého rozsudku krajského súdu.

Podľa § 82 ods. 1 písm. d/ zákona č. 251/2012 Z.z., neoprávneným odberom plynu je odber meraný určeným meradlom, na ktorom bolo porušené zabezpečenie proti neoprávnenej manipulácii, alebo určeným meradlom, ktoré nebolo namontované prevádzkovateľom siete.

Podľa § 91 ods. 1 písm. d/ bod 5 zákona, inšpekcia uloží pokutu držiteľovi povolenia alebo inej osobe vo výške od 100 eur do 30 000 eur za porušenie povinností podľa § 35 ods. 2 písm. b) až h), § 36 ods. 2 písm. a) až e), § 39, § 42, § 46, § 70 ods. 2 písm. b), d), e), § 71 ods. 2 písm. b), d), § 72, § 77 ods. 1, 3, § 82, § 89 ods. 1 písm. e) a § 96 ods. 24 a 27.

28. Sťažovateľ podanie kasačnej sťažnosti odôvodnil tým, že z ustanovenia § 82 ods. 1 písm. d) zákona č. 251/2012 Z.z. vyplýva objektívna zodpovednosť účastníkov konania. Mal za jednoznačné, že v zmysle ustanovenia § 91 ods. 1 písm. d) zákona č. 251/2012 Z.z. má sťažovateľ vykonávať dozor nad

dodržiavanim povinností a oprávnení vyplývajúcich z celého ustanovenia § 82 zákona č. 251/2012 Z.z. S poukazom na stanovenú objektívnu zodpovednosť žalobcu za spáchaný správny delikt mal za to, že nebol povinný skúmať zavinenie. Dal do pozornosti, že v zmysle jednotnosti konania pristúpil k zmene výroku prvoinštančného správneho rozhodnutia z dôvodu zosúladenia zisteného skutkového stavu s výrokom rozhodnutia. Odôvodnenie výšky pokuty mal za dostatočné s tým, že pokiaľ považoval krajský súd odôvodnenie výšky pokuty za nedostatočné vo vzťahu k zákonným kritériám pre určenie jej výšky, mal možnosť využiť moderačné právo v zmysle § 198 ods. 1 písm. a) S.s.p.

29. Kasačný súd po preskúmaní spisového materiálu dospel k záveru o vecnej správnosti rozhodnutia krajského súdu, aj keď sa s dôvodmi jeho rozhodnutia nestotožnil v celom rozsahu.

30. V prvom rade kasačný súd dáva do pozornosti, že z ustanovenia § 91 ods. 1 písm. d) bod 5 zákona č. 251/2012 Z.z. vyplýva, že inšpekcia uloží obligatórne pokutu držiteľovi povolenia alebo inej osobe (v danom prípade žalobcovi) za porušenie povinností, ktoré vyplývajú z taxatívne uvedených ustanovení tohto zákona, okrem iného aj vo vzťahu k ustanoveniu § 82. Z predmetného ustanovenia § 82 ods.1 vyplývajú definície neoprávneného odberu, z ktorých je možné vyvodiť, o aký odber musí ísť, aby bol neoprávnený. Ako vyplýva z § 82 ods. 1 písm. d) zákona č. 251/2015 Z.z., neoprávneným odberom plynu je odber, ktorý musí spĺňať dve podmienky; prvou je odber meraný určeným meradlom a druhou je, že pôjde o meradlo, na ktorom bolo porušené zabezpečenie proti neoprávnenej manipulácii. Na sankcionovanie tohto neoprávneného odberu stačí splnenie týchto dvoch podmienok s tým, že zodpovednosť nesie odberateľ (žalobca), pričom zákon nevyžaduje priamo jeho zavinenie. Sťažovateľ tak správne vyhodnotil, že v danom prípade pôjde o objektívnu zodpovednosť, preto nie je podstatné, či došlo k porušeniu zabezpečenia určeného meradla úmyselným alebo nedbanlivostným konaním, resp. kto konkrétne porušil predmetné zabezpečenie; zodpovednosť nesie odberateľ plynu. Uvedené vyplýva z rozhodovacej činnosti Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (napr. uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 12. marca 2015, sp. zn. 3Cdo 99/2012, rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6Asan 19/2017). Na základe uvedeného nemohol kasačný súd súhlasiť s názorom krajského súdu, že orgány verejnej správy postupovali nesprávne, keď sa nezaoberali skutočnosťou, či k neoprávnenému odberu malo dôjsť úmyselným alebo neúmyselným konaním žalobcu, keď v prípade objektívnej zodpovednosti sa zavinenie neskúma. K uvedenému však kasačný súd uvádza, kto, kedy a akým spôsobom porušil zabezpečovaciu značku plynomeru, resp. ako došlo k danému porušeniu je nutné vziať do úvahy pri určovaní výšky pokuty.

31. Kasačný súd zároveň nesúhlasí s tou časťou odôvodnenia rozsudku krajského súdu, v ktorej krajský súd konštatoval, že sťažovateľ tak ako aj prvoinštančný orgán verejnej správy nezrejmal spôsob aplikácie ustanovení § 82 ods.1 písm. d) a § 91 ods. 1 písm. d) bod 5 zákona č. 251/2012 Z.z. Ak by zákonodarca nemal v úmysle sankcionovať aj ustanovenie § 82 ods.1 zákona č. 251/2012 Z.z., ale výlučne len ustanovenie § 82 ods. 2, bol by to výslovne vymedzil v ustanovení § 91 ods. 1 písm. d) bod 5. Súčasne má kasačný súd za to, že vylúčenie možnosti sťažovateľa sankcionovať páchatel'ov správnych deliktov len z dôvodu, že ustanovenie § 82 ods. 1 zákona nie je výslovne formulované ako povinnosť, by odporovalo zásadám právneho štátu, v ktorom nie je možné akceptovať a ponechať bez trestu protispoločenské konanie, akým neoprávnený odber plynu bez pochýb je.

32. Vo vzťahu k odôvodneniu výšky pokuty, ktorú považuje sťažovateľ za dostatočne odôvodnenú v rámci toho, že nie je možné presne uviesť priebeh skutku, musí kasačný súd vyzdvihnúť právny názor krajského súdu uvedený v odôvodnení napadnutého rozsudku. Z obsahu prvoinštančného a druhoins'tančného správneho rozhodnutia nie je možné dostatočne vyvodiť, prečo bola žalobcovi uložená práve pokuta vo výške 1 500 eur, prečo nie menej, resp. viac.

33. Pri preskúmaní rozhodnutia, ktoré vydal orgán verejnej správy na základe zákonom povolenej správnej úvahy, správny súd preskúma, iba či také rozhodnutie nevybočilo z medzí a hľadísk ustanovených Správnym súdnym poriadkom s tým, že nie sú dotknuté ustanovenia o sankčnej moderácii. Avšak neznamená to, že orgán verejnej správy by nemal dostatočne odôvodniť použitú správnu úvahu pri ukladaní výšky sankcie, najmä ak ukladá sankciu v určitom zákonom stanovenom

rozpätí, v danom prípade od 100 eur do 30 000 eur. Zároveň musí byť z rozhodnutia orgánu verejnej správy zrejmá jeho správna úvaha pri aplikácii právnych predpisov (§ 47 ods. 3 Správneho poriadku).

34. Kasačný súd po preskúmaní spisového materiálu dospel k záveru o nedostatočnom odôvodnení rozhodnutia sťažovateľa a prvoinštančného správneho rozhodnutia v súvislosti s výškou uloženej sankcie, keď konajúce orgány verejnej správy síce tvrdili, že pri určovaní výšky pokuty zohľadnili závažnosť porušenia protiprávneho konania a jeho následok, ktorým bola spôsobená škoda vlastníčkovi a prevádzkovateľovi distribučnej siete, a preto žalobcovi uložili pokutu na dolnej hranici zákonom stanovenej sadzby, no súčasne výšku uloženej pokuty stanovili na sumu 1 500 eur zo zákonom stanoveného rozpätia od 100 eur do 30 000 eur. Kasačnému súdu nie je zrejmé, prečo sa orgány verejnej správy domnievali, že uložená pokuta predstavuje dolnú hranicu zo zákonom stanovenej sadzby, keď uložená pokuta 15-násobne prevyšuje skutočnú dolnú hranicu (100 eur). Rovnako zostalo pre kasačný súd neznáme, ako mohli orgány verejnej správy uložiť žalobcovi pokutu vo výške 1 500 eur, keď sami uviedli, že pri určení výšky pokuty prihliadali v zmysle ustanovenia § 91 ods. 5 zákona najmä na závažnosť, spôsob, čas trvania a možné následky porušenia povinnosti, teda museli prihliadnuť okrem iného na skutočnosť, že

- orgán verejnej správy prvej inštancie rovnako ako sťažovateľ a ako orgány činné v trestnom konaní nepreukázali, že práve žalobca bol osobou, ktorá vykonala neoprávnený zásah do overovacej a zabezpečovacej značky plynomeru tým spôsobom, že boli poškodené - odstránené oba zaistovacie prvky plomby,
- k porušeniu plomby určeného meradla mohlo vzhľadom na bod 1 dôjsť aj konaním inej osoby ako osoby žalobcu, pričom nebolo vylúčené, že porušenie mohlo byť spôsobené aj inými vplyvmi ako napríklad vplyvom počasia, plynutím času či inou okolnosťou,
- nebol preukázaný vznik škody prevádzkovateľom distribučnej siete spojený s neoprávneným odberom plynu,
- predmetné meradlo sa nachádza na verejne prístupnom mieste.

35. Kasačný súd považoval za dôvodnú aj námietku žalobcu, že hoci sťažovateľ zmenil výrok rozhodnutia prvoinštančného správneho orgánu práve vzhľadom na skutočnosť, že nebolo preukázané poškodenie predmetného meradla žalobcom ako odberateľom, túto okolnosť pri výške pokuty nijako nezohľadnil. Je predsa rozdiel, či je ukladaná pokuta odberateľovi, ktorý preukázateľne sám poškodil meradlo, alebo sa ukladá pokuta odberateľovi, ktorému nebol preukázaný zásah do meradla, ktoré je navyše umiestnené na verejne prístupnom mieste, čo zohľadňuje aj sám zákonodarca pri určení výšky škody spôsobenej neoprávneným odberom plynu (§ 82 ods. 4 zákona).

36. Vzhľadom na uvedené nemohol kasačný súd postupovať inak, ako súhlasiť so záverom prijatým krajským súdom v napadnutom rozhodnutí o nedostatku odôvodnenia výšky uloženej pokuty s tým, že napadnuté rozhodnutie sťažovateľa v spojení s prvoinštančným rozhodnutím je aj podľa názoru kasačného súdu v uvedenom smere v rozpore so zákonom.

37. Krajský súd pristúpil k zrušeniu rozhodnutia sťažovateľa z dôvodu, že bolo nepreskúmateľné pre nedostatok dôvod, ako aj z dôvodu, že zistenie skutkového stavu bolo nepostačujúce na riadne posúdenie veci. Kasačný súd sa stotožňuje s uvedeným tvrdením krajského súdu v tom smere, že samotný sťažovateľ uviedol, že nebolo možné zistiť, ako presne prebiehal skutok, čo malo vplyv na odôvodnenie výšky pokuty a svoju úvahu oprel len o znalecký posudok, ktorý bol spochybňovaný žalobcom. Aj napriek tomu, že v danom prípade išlo o objektívnu zodpovednosť, pokiaľ sa nepreukáže, že zabezpečenie meradla plynu bolo poškodené žalobcom, bude úlohou orgánu verejnej správy zväžiť uloženie sankcie ozať na spodnej hranici, ktorú zákonodarca určil sumou 100 eur.

38. Na základe vyššie uvedených skutočností, právnych úvah a citovaných zákonných ustanovení dospel kasačný súd k záveru, že je potrebné kasačnú sťažnosť zamietnuť (§ 461 S.s.p.), nakoľko v rozhodnutí sťažovateľa došlo k takým pochybeniam, ktoré odôvodňujú záver krajského súdu o potrebe jeho zrušenia, na ktoré musel kasačný súd prihliadať.

39. O náhrade trov kasačného konania rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky tak, že žalobcovi vzhľadom na jeho úspech v konaní priznal nárok na náhradu trov kasačného konania (§ 467 ods. 1 S. s. p. a analogicky podľa § 167 ods. 1 S. s. p.).

40. Senát najvyššieho súdu prijal rozsudok jednomyseľne (§ 139 ods. 4 S.s.p.).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok n i e j e prípustný.